

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA Z HISTORII

Przedmiotowe Zasady Oceniania historii w Szkole Podstawowej nr 9 im. Wincentego Pola zwane dalej PZO, są zgodne z *Wewnątrzszkolnymi Zasadami Oceniania*, zawartym w *Statucie Szkoły* i zostały opracowane w oparciu o podstawę programową przedmiotu „Historia” z dnia 14. II. 2017r. Nauczanie historii odbywa się podstawie programu „*Wczoraj i dziś*” *Program nauczania historii w klasach 4-8 szkoły podstawowej*” autorstwa Tomasza Maćkowskiego, zgodnie z obowiązującą podstawą programową.

PZO określają precyzyjnie i obiektywnie kryteria oceniania wiedzy i umiejętności uczniów w zakresie nauki historii. PZO dostępny jest dla uczniów i rodziców na stronie internetowej szkoły <https://www.sp9.wroclaw.pl/>, w dzienniku elektronicznym (zakładka: organizacja szkoły/ pliki szkoły) oraz w bibliotece szkolnej.

I. Cele PZO

1. Bieżące i systematyczne obserwowanie postępów ucznia w nauce oraz prowadzenie trafnej i rzetelnej ewaluacji procesu uczenia się.
2. Wykrywanie braków wiedzy i umiejętności w nauczaniu i jej zapobieganie.
3. Motywowanie ucznia do pracy poprzez informację zwrotną przekazywaną mu przez nauczyciela.
4. Dostarczenie uczniowi, rodzicom i nauczycielom informacji o postępach, sukcesach i trudnościach ucznia.

II. Obszary podlegające ocenie

1. Wiadomości (zawarte w podstawie programowej)
2. Umiejętności:
  - lokalizacja czasowo-przestrzenna omawianych wydarzeń (znajomość mapy)
  - uogólnianie, wartościowanie, porównywanie, wykrywanie analogii historycznych
  - analiza tekstu źródłowego
  - umiejętność dyskusowania
  - stosowanie terminologii historycznej i jej rozumienie
  - wskazywanie związków przyczynowo-skutkowych, przestrzennych, pomiędzy historią powszechną, ojczyzną, regionalną,
  - wykazywanie związków pomiędzy poszczególnymi dziedzinami życia politycznego, gospodarczego, kulturowo-społecznego
  - łączenie faktów i zjawisk historycznych historii Polski z historią powszechną
  - analiza i ocena zjawisk i faktów historycznych
  - porównywanie różnych koncepcji politycznych, religijnych i gospodarczych
  - gromadzenie informacji przy wykorzystaniu nowoczesnej technologii i różnorodnych źródeł

III. Ocenianie bieżące i okresowe:

II etap edukacyjny (klasy 4-8)

1. Ocenianie bieżące:

- 1) Uczniowie klas 4-8 oceniani są poprzez informację zwrotną w formie:
  - stopnia (1-6),
  - pochwały ustnej lub upomnienia,
  - plusów (+) i minusów (-) w dzienniku lekcyjnym (za 4 plusy uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, za 3 minusy – ocenę niedostateczną),
  - wpisów do dziennika lekcyjnego/ zeszytu informacji ucznia o nieprzygotowaniu do zajęć (brak książek, zeszytu, pracy domowej pisemnej i ustnej).

Informacja zwrotna może zawierać:

- wyszczególnienie i docenienie dobrych elementów pracy ucznia,
- odnotowanie tego, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia,
- wskazówki – w jaki sposób uczeń powinien poprawić pracę,
- wskazówki – w jakim kierunku uczeń powinien pracować dalej.

- 2) Ocenie podlegają:
  - testy / sprawdziany,
  - wypowiedzi ustne,
  - wypowiedzi pisemne,
  - kartkówki,
  - udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych zakończonych wyróżnieniem, tytułem laureata, miejscem od I-III,
  - systematyczne przygotowanie do zajęć i odrabianie zadania domowego,
  - aktywność na lekcjach,
  - praca indywidualna i grupowa na lekcji,
  - prace dodatkowe.

2. Ocenianie semestralne (klasyfikacyjne)

Uczniowie klas 4-8 otrzymują ocenę semestralną i końcoworoczną, która nie jest średnią arytmetyczną ani ważoną wszystkich bieżących ocen. Wymagania na stopnie, tryb i terminy informowania o przewidywanej ocenie semestralnej i końcoworocznej są określone w *Statucie* szkoły.

- 1) Przy wystawianiu ocen pod uwagę brane są:
  - stopnie z testów / sprawdzianów*,
  - stopnie z wypowiedzi ustnych,
  - stopnie z wypowiedzi pisemnych,
  - stopnie z kartkówek**,
  - udział w konkursach szkolnych i pozaszkolnych zakończonych, wyróżnieniem, tytułem laureata, miejscem od I-III,
  - systematyczne przygotowanie do zajęć i odrabianie zadania domowego***,
  - aktywność na lekcjach,
  - wykonywanie prac dodatkowych.

* *Test / sprawdzian* – praca pisemna z określonego materiału (zazwyczaj jeden dział); może być poprzedzona powtórzeniem, zapowiedziana i zapisana w dzienniku z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem. Uczeń ma obowiązek zaliczenia materiału sprawdzianu, na którym był nieobecny w terminie do 2 tygodni po przyjściu do szkoły. Jeśli tego nie zrobi, sprawdzian otrzyma do napisania podczas lekcji, na której uczeń będzie obecny.

** *Kartkówka* – zapowiedziana lub niezapowiedziana krótka praca pisemna, obejmuje materiał z trzech ostatnich jednostek lekcyjnych.

*** *Praca domowa ucznia* – praca pisemna, przygotowanie wypowiedzi ustnej, lub inne zadania podlegające sprawdzeniu, lecz nie zawsze ocenie w formie stopnia.

- 2) Każdy sprawdzian zapowiadany jest przez nauczyciela co najmniej tydzień wcześniej, wraz z dokładnym podaniem zakresu materiału obowiązującego na sprawdzianie.
- 3) Nauczyciel podaje wyniki sprawdzianu najpóźniej dwa tygodnie od jego przeprowadzenia oraz omawia je z uczniami.

3. Aktywność

Aktywna i efektywna praca ucznia na lekcji oceniana może być oceną lub plusami.

- 1) Za szczególną aktywność na lekcji uczeń może otrzymać ocenę bardzo dobrą, a za aktywny udział w lekcji może otrzymać plusa.
- 2) Uczniowie, którzy w ciągu semestru nie otrzymali ani razu adnotacji: *nieprzygotowany*, na koniec semestru otrzymują częściową ocenę bardzo dobrą za systematyczną pracę.

4. Przygotowanie do zajęć

- 1) Uczeń zawsze ma obowiązek posiadać zeszyt przedmiotowy, podręcznik.
- 2) Ma obowiązek notowania tematów lekcji, podanych dat, faktów, schematów itp., które są częścią notatki lekcyjnej oraz podanej przez nauczyciela pracy domowej.
- 3) Ma prawo zgłosić nieprzygotowanie i brak zadania domowego tylko na początku lekcji, bez podawania przyczyny, z wyłączeniem zajęć, na których odbywają się zapowiedziane kartkówki i sprawdziany:
  - 2 razy w semestrze przy 2 godzinach lekcyjnych w tygodniu.
  - 2 razy w semestrze przy 1 godzinie lekcyjnej w tygodniu.
- 4) Po wykorzystaniu określonego wyżej limitu nieprzygotowań i braków zadania, uczeń otrzymuje za każdy brak zadania lub nieprzygotowanie ocenę niedostateczną.

- 5) Uczeń nie otrzymuje oceny niedostatecznej za błędnie odrobioną pracę, ale ma obowiązek poprawić ją i pokazać nauczycielowi na następnej lekcji.

5. Nieobecność na zajęciach

- 1) W przypadku nieobecności uczeń ma obowiązek uzupełnić materiał realizowany na zajęciach w szkole. Jeżeli nieobecność trwa więcej niż 3 dni, uczeń ma tydzień na uzupełnienie braków. W przypadku nieobecności krótszej, uczeń musi być przygotowany w dniu powrotu do szkoły.
- 2) W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności (samowolne nieuzasadnione wyjście z klasy) na zapowiedzianym teście/ sprawdzianie/ kartkówce uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

6. Dziennik lekcyjny

Oceny podawane są uczniom do wiadomości i na bieżąco wpisywane do dziennika lekcyjnego, w którym dopuszcza się stosowanie skrótów. Do dziennika wpisywane są:

- oceny bieżące, semestralne i końcoworoczne
- nieprzygotowania (brak przyborów, książek, zeszytu, zeszytu ćwiczeń) – za pomocą skrótu „np.”
- wyniki diagnoz (diagnozy nie są oceniane za pomocą stopni, wynik i opis umieszczone są w okienku komentarza) - za pomocą cyfry „0”.
- brak stopnia z wykonania prac pisemnych i odpowiedzi ustnych lub niewykonania przez ucznia innych zadań zleconych przez nauczyciela - za pomocą cyfry „0”.

IV. Skala ocen

1. Sprawdziany i kartkówki oceniane są punktowo, a następnie przeliczane na skalę procentową odpowiadającą poszczególnym ocenom.

Skala ocen dotycząca sprawdzianów:

- A. poniżej 30% możliwych do uzyskania punktów – niedostateczny (1);
- B. 2) 30% - 49% - dopuszczający (2);
- C. 3) 50% - 74% - dostateczny (3);
- D. 4) 75% - 89% - dobry (4);
- E. 5) 90% - 96% - bardzo dobry (5);
- F. 6) 97% - 100% i/lub zadanie dodatkowe (do decyzji nauczyciela) – celujący (6)

Kartkówki nie zawierają zadań o podwyższonym stopniu trudności, w związku z czym, nie wystawia się z nich oceny celującej.

Skala ocen dotycząca kartkówek:

- A. 100% - 90% - bardzo dobry (5)
- B. 89% - 70% - dobry (4)
- C. 69% - 50% - dostateczny (3)
- D. 49% - 30% - dopuszczający (2)
- E. 29% - 0% - niedostateczny (1).

2. Przy ocenianiu prac pisemnych uczniów mających obniżone kryteria oceniania stosuje się następujące zasady przeliczania punktów na ocenę:

- A. 90% - 100% - celujący (6)
- B. 71% - 89% - bardzo dobry (5)
- C. 55% - 70% - dobry (4)
- D. 40% - 54% - dostateczny (3)
- E. 20% - 39% - dopuszczający (2)
- F. poniżej 19% możliwych do uzyskania punktów – niedostateczny (1).

3. Przy ocenianiu uczniów niepełnosprawnych możliwości ucznia są punktem wyjścia do formułowania wymagań, dlatego ocenia się przede wszystkim postępy i wkład pracy oraz wysiłek włożony w przyswojenie wiadomości przez danego ucznia.

V. Zasady oceniania w oddziale dwujęzycznym/ grupie dwujęzycznej

1. Ocenianie na przedmiotach nauczanych w klasie dwujęzycznej z elementami języka niemieckiego odbywa się dwutorowo. W ramach tematów dwujęzycznych uczniowie otrzymują dwie oddzielne oceny.
2. Wiedza z danego przedmiotu na sprawdzianach oceniana jest w ramach danego przedmiotu (historia, WOS).
3. Słownictwo realizowane podczas lekcji przedmiotowych oceniane jest w ramach przedmiotu język niemiecki.
4. Pozostałe formy (prace długoterminowe, karty pracy, prace domowe, praca na lekcji, prace dodatkowe (prezentacje multimedialne, dodatkowe prace pisemne, plakaty, referaty, przeprowadzenie fragmentu lekcji, gazetki oraz dodatkowe prace pisemne) oceniane są za wiedzę z danego przedmiotu nauczanego dwujęzycznie wg zasad obowiązujących dla danego przedmiotu.
5. Natomiast ocena z kompetencji językowych stawiana jest w ramach przedmiotu język niemiecki pod kategorią sprawności językowe przez nauczyciela uczącego tego przedmiotu w danej klasie.

VI. Zasady poprawiania ocen

1. Uczeń może poprawić ocenę w terminie do dwóch tygodni od jej otrzymania oraz w przypadku powrotu po nieobecności w Szkole. **Ocena uzyskana z poprawy zostaje wpisana do dziennika (także w przypadku uzyskania przez ucznia oceny niższej niż poprzednia).**
2. Poprawy ocen odbywają się podczas cotygodniowych konsultacji.
3. W przypadku nieobecności, gdy uczeń nie wykonał pracy pisemnej lub nie udzielił odpowiedzi, otrzymuje „0” i zobowiązany jest przystąpić do poprawy w terminie dwóch tygodni, po powrocie do szkoły.
4. **Sprawdzenie wiedzy i umiejętności określonych zakresem sprawdzianu i kartkówki odbywa się podczas konsultacji.** W przypadku nienapisania przez ucznia pracy, nauczyciel wpisuje w miejsce „0” ocenę niedostateczną.
5. Odmowa odpowiedzi ustnej przez ucznia jest równoznaczna z wystawieniem mu oceny niedostatecznej.

VII. Procedury przekazywania uczniom i rodzicom wyników nauczania

1. Na początku każdego roku szkolnego nauczyciele informują uczniów oraz ich rodziców o wymaganiach edukacyjnych wynikających z realizowanego programu nauczania i o sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów.
2. Nauczyciele zapoznają uczniów z wynikami sprawdzianów i diagnoz na zajęciach lekcyjnych oraz omawiają mocne i słabe strony uczniów zgodnie ze specyfiką przedmiotu. Sprawdziany ocenione przez nauczyciela uczeń otrzymuje do wglądu na lekcji.
3. Wyniki diagnoz zewnętrznych są przekazywane rodzicom na zebraniach, konsultacjach oraz poprzez Zeszyt informacji lub dziennik elektroniczny. Rodzice/ uczniowie potwierdzają podpisem otrzymanie wyników.
4. Prace uczniowskie (sprawdziany, testy, kartkówki, diagnozy) przechowywane są przez nauczyciela w szkole, są do wglądu w obecności nauczyciela i nie mogą być zabierane do domu. Udostępnianie prac odbywa się zgodnie z zapisami zawartymi w Statucie Szkoły.

VIII. Dostosowanie wymagań:

1. Nauczyciel jest zobowiązany dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia na podstawie:
  - orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego,
  - orzeczenia o potrzebie nauczania indywidualnego,
  - opinii poradni psychologiczno-pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej,
  - rozpoznania indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia.
2. W przypadku ucznia z orzeczeniem, na początku każdego etapu edukacyjnego, zespół nauczycieli i specjalistów opracowuje Indywidualny Program Edukacyjno- Terapeutyczny (IPET).
3. Szczegółowe zasady dostosowania wymagań dla uczniów o specjalnych i specyficznych potrzebach edukacyjnych określone są na podstawie odrębnych przepisów oraz w *Statucie* szkoły.

IX. Wymagania programowe na poszczególne oceny:

Wymagania programowe na poszczególne oceny: konieczne (K), podstawowe (P), rozszerzające (R) i dopełniające (D).

a) Ocena niedostateczna

Ocenę tę uzyskuje uczeń, który nie spełnia wymogów na ocenę dopuszczającą.

b) Ocena dopuszczająca (K)

uczeń pamięta:	uczeń rozumie:	uczeń umie:
<ul style="list-style-type: none"> - najważniejsze postacie, - proste pojęcia, - elementarne fakty, - daty najważniejszych wydarzeń,	<ul style="list-style-type: none"> - proste pojęcia, - przyczyny i znaczenie najważniejszych wydarzeń,	<ul style="list-style-type: none"> - lokalizować fakty w czasie, - porządkować je w układzie chronologicznym, - odczytać znaki ideograficzne na mapie w podręczniku, - odszukać na mapie w podręczniku miejsca najważniejszych wydarzeń, - wyszukać w podręczniku niezbędne informacje o faktach, ludziach, zjawiskach, - kojarzyć postacie historyczne z wydarzeniami, - opisać treść, ilustrację, schemat,

c) Ocena dostateczna, wymagania na ocenę dopuszczającą i dodatkowo (K+P):

uczeń pamięta:	uczeń rozumie:	uczeń umie:
<ul style="list-style-type: none"> - postacie pierwszoplanowe, - fakty i daty, - proste związki czasowo-przestrzenne i przyczynowo-skutkowe.	<ul style="list-style-type: none"> - proste związki czasowo-przestrzenne i przyczynowo-skutkowe, - rolę postaci pierwszoplanowych, - przyczyny i znaczenie elementarnych wydarzeń historycznych, - złożone pojęcia,	<ul style="list-style-type: none"> - identyfikować znaki ideograficzne z wydarzeniami umieszczonymi na mapie, - poszukiwać na mapie ściennej i w atlasie faktów i wydarzeń, - przenosić informacje kartograficzne z mapy w podręczniku na mapę ścienną bądź w atlasie, - przeprowadzić selekcję informacji zawartych w podręczniku, - na podstawie podręcznika dokonać prostej rekonstrukcji wydarzeń, - zredagować pod kierunkiem nauczyciela notatkę, - poprawnie wyrażać w mowie i piśmie swoje myśli, - w stopniu podstawowym i pod kierunkiem nauczyciela wykorzystać elementarne rodzaje źródeł historycznych,

d) Ocena dobra - wymagania na ocenę dostateczną i dodatkowo (K+P+R):

uczeń pamięta:	uczeń rozumie:	uczeń potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> - daty początkowe i końcowe ważnych wydarzeń historycznych, - złożone pojęcia, - związki genetyczne.	<ul style="list-style-type: none"> - znaczenie faktów i ich przyczyny, - zależności i związki między różnymi dziedzinami życia człowieka, - podobieństwa i różnice w przebiegu wydarzeń, - rolę postaci, - dynamikę przemian,	<ul style="list-style-type: none"> - samodzielnie pracować z mapą, - wykorzystać ją jako źródło wiedzy, - analizować proste schematy i zestawienia, - analizować treści podręcznika i pod kierunkiem nauczyciela konstruować własne wnioski i oceny. - argumentować i uzasadniać swoje oceny i poglądy, - analizować pod kierunkiem nauczyciela źródła historyczne, - redagować samodzielnie notatkę w różnych formach,

e) Ocena bardzo dobra - wymagania na ocenę dobrą i dodatkowo (K+P+R+D):

uczeń pamięta:	uczeń rozumie:	uczeń potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> - pojęcia abstrakcyjne, - postacie, - daty ramowe procesów historycznych, - zależności między dziejami Polski i historią powszechną,	<ul style="list-style-type: none"> - pojęcia abstrakcyjne, - zmienność i ciągłość procesu historycznego, - rolę źródła historycznego w rekonstruowaniu przeszłości,	<ul style="list-style-type: none"> - formułować sądy i oceny, - formułować pojęcia historyczne, - swobodnie operować pojęciami, - wyszukiwać niezbędne informacje w różnych źródłach wiedzy historycznej, - porządkować problemowo fakty, - dobierać do swoich wypowiedzi tekst źródłowy,

f) Ocena celująca - (K+P+R+D):

uczeń pamięta:	uczeń rozumie:	uczeń potrafi:
- szczegółowe fakty, - pojęcia i postacie, stanowiące tło głównych wydarzeń.	- wpływ wydarzeń historycznych na teraźniejszość, - krytykę źródła historycznego.	- polemizować na zadany temat, - tworzyć materiały pomocnicze, - samodzielnie sięgać do lektur, filmów historycznych oraz innych źródeł wiedzy, - wykazywać się dojrzałością sądów.

X. Szczegółowe kryteria oceniania.

1. Ocenianie odpowiedzi ustnych

Przy ocenianiu odpowiedzi nauczyciel bierze pod uwagę następujące czynniki:

- znajomość wiadomości z ostatniego działu podręcznika, który był przerabiany na lekcjach – szczegółowo, z innych lekcji przekrojowo,
- umiejętność wyciągania wniosków,
- umiejętność analizy przyczynowo skutkowej,
- umiejętność uzasadniania i argumentowania,
- posługiwanie się mapą ścienną, mapkami zawartymi w atlasach i podręcznikach.

a) Ocenę „bardzo dobrą” otrzymuje uczeń, który:

- w sposób wyczerpujący opanował wiedzę,
- potrafi kojarzyć wiadomości oraz przekazywać je zgodnie z logicznym układem,
- właściwie rozumie uogólnienia i związki pomiędzy zjawiskami historycznymi,
- wyjaśnia zjawiska bez pomocy nauczyciela,
- umiejętnie i samodzielnie wykorzystuje wiadomości w teorii i praktyce,
- w poprawny sposób posługuje się terminologią historyczną.

b) Ocenę „dobrą” otrzymuje uczeń, który:

- dostrzega ciągłość i zmiany w historii,
- poprawnie rozumie związki pomiędzy wydarzeniami,
- w sytuacjach nietypowych potrafi dokonać prostych uogólnień,
- pod kierunkiem nauczyciela potrafi dokonać analizy przyczynowo skutkowej i odnaleźć związki i zależności między faktami,
- zna podstawowe pojęcia i terminy naukowe ,
- jego odpowiedź jest spójna i poprawna pod względem językowym

c) Ocenę „dostateczną” otrzymuje uczeń, który:

- posiada wiadomości w stopniu podstawowym,
- schematycznie przedstawia związki przyczynowo – skutkowe,
- umie chronologicznie przedstawić wydarzenia,
- poprawnie rozumie podstawowe zjawiska historyczne,
- dokonuje prostych analiz przy pomocy nauczyciela,
- potrafi wykorzystać wiadomości do celów praktycznych, jedynie dzięki pomocy nauczyciela,
- jego wypowiedź jest uboga w słownictwo przedmiotu,
- umie wyjaśniać podstawowe definicje ,
- potrafi wykonać proste ćwiczenia z mapą i tekstami źródłowymi.

d) Ocenę „dopuszczającą” otrzymuje uczeń, który:

- objaśnia proste zjawiska i fakty,
- stosuje niektóre pojęcia,
- posiada wiadomości konieczne, luźno powiązane,
- słabo rozumie uogólnienia, nie potrafi wyjaśnić zjawisk,
- nie potrafi dokonać analizy przyczynowo skutkowej,
- stosuje wiedzę w sposób jedynie odtwórczy i tylko z pomocą nauczyciela,
- posiada bardzo ubogie słownictwo przedmiotowe,
- wypowiada się chaotycznie, niespójnie pod względem językowym.

- e) Ocenę „niedostateczną” otrzymuje uczeń, który nie spełnia wymagań na ocenę „dopuszczającą”.

2. Ocenianie umiejętności analizy tekstu źródłowego:

Ocena obejmuje:

- stopień ogólnego rozumienia tekstu,
  - umiejętność- interpretacji informacji zawartych w tekście,
  - udzielenia odpowiedzi na postawione do tekstu pytania,
  - wyjaśniania pojęć znajdujących się w tekście,
  - wnioskowania na podstawie wiadomości z tekstu,
  - dokonanie krytycznej oceny źródła pod względem jego przydatności i wiarygodności.
- a) Ocenę „bardzo dobrą” otrzymuje uczeń, który potrafi:
- określić rodzaj źródła,
  - odpowiedzieć wyczerpująco na wszystkie pytania dołączone do tekstu źródłowego,
  - na podstawie własnych wniosków określić konsekwencje przedstawionych zjawisk,
  - odnieść wiadomości z tekstu do znanej sobie faktografii.
- b) Ocenę „dobrą” otrzymuje uczeń, który potrafi:
- z pomocą nauczyciela dokonać analizy źródła,
  - z pomocą nauczyciela przedstawić własne pytania do tekstu,
  - odnieść wiadomości z tekstu do znanej sobie faktografii,
  - dokonać ogólnej krytyki źródła.
- c) Ocenę „dostateczną” otrzymuje uczeń, który pracując na krótkim tekście (przy pomocy nauczyciela) potrafi:
- dokonać ogólnej analizy tekstu w oparciu o podane pytania,
  - konstruować własne pytania,
  - określić rodzaj źródła.
- d) Ocenę „dopuszczającą” otrzymuje uczeń, który korzystając z krótkiego tekstu (przy pomocy nauczyciela) potrafi:
- opowiedzieć treść tekstu,
  - odnieść treść do epoki historycznej w której powstał,
  - określić rodzaj źródła.
- e) Ocenę „niedostateczną” otrzymuje uczeń, który nie spełnił wymagań na ocenę dopuszczającą.

3. Ocenianie umiejętności posługiwania się mapą:

Ocena obejmuje:

- rozumienie symbolicznego języka mapy ściiennej, mapek w atlasach i podręcznikach,
  - umiejętność sprawnego posługiwania się mapą fizyczną i polityczną,
  - umiejętność czytania legendy,
  - wykorzystanie mapy jako ilustracji odpowiedzi.
- a) Ocenę „bardzo dobrą” otrzymuje uczeń, który w sposób samodzielny, prawidłowy i sprawny posługuje się każdym rodzajem mapy,
- b) Ocenę „dobrą” otrzymuje uczeń, który w sposób samodzielny i sprawny posługuje się każdym rodzajem mapy, jeżeli jest ona dopasowana do danego zagadnienia.
- c) Ocenę „dostateczną” otrzymuje uczeń, który z pomocą nauczyciela lub innych uczniów potrafi wskazać na mapie historycznej państwa, miejsca bitew i traktatów pokojowych.
- d) Ocenę „dopuszczającą” otrzymuje uczeń, który na wskazanym przez nauczyciela obszarze potrafi należeć niektóre państwa, miejsca bitew i traktatów pokojowych.
- e) Ocenę „niedostateczną” otrzymuje uczeń, który pomimo pomocy nauczyciela nie potrafi wykazać się podstawową umiejętnością pracy z mapą.

